

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра фінансів та банківської справи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри

I.M.Петренко
(підпис)

« 10 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	«Філософія»
освітня програма/ спеціалізація	«Фінанси, банківська справа та страхування» <i>(назва)</i>
спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування <i>(код, назва спеціальності)</i>
галузь знань	07 Управління та адміністрування <i>(код, назва галузі знань)</i>
ступінь вищої освіти	Молодший бакалавр <i>(молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)</i>

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу

Протокол засідання кафедри від 10.09 2021 р., № 1

Укладач програми:

Усанов І.В., к.філос.н. доцент кафедри педагогіки та суспільних наук Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня молодший бакалавр

Гасій О.В. О.В. Гасій
« 10 » 09 2021 року

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	2
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДАНА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	3
РОЗДІЛ 3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
РОЗДІЛ 4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
РОЗДІЛ 5. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.....	9
РОЗДІЛ 6. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА	10
РОЗДІЛ 7. ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	11

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни «Філософія»

Місце в структурно-логічній схемі підготовки – Університетська освіта
Мова викладання – українська
Статус дисципліни – обов'язкова
Кількість кредитів за ЄКТС - 3.
Курс/семестр вивчення – 1
Денна форма навчання:
Кількість годин: – загальна кількість: 3 семестр – 90 год.
- лекції: 16 год.
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 20 год.
- самостійна робота: 54 год.
- вид підсумкового контролю: ПМК
Заочна форма навчання, годин: - загальна кількість: 90 год.
- лекції: 4 год.
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття 4 год.
- самостійна робота: 82 год.
- вид підсумкового контролю: ПМК

Розділ 2. Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Метою викладання філософії є практичні навички пізнання, які визначають загальне ставлення людини до себе та світу крізь розуміння світоглядних, пізнавальних, ціннісних і соціальних проблем. А також набуття майбутніми фахівцями творчих здібностей в горизонті інформаційної, мережевої, технологічної мінливості фінансової системи.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти студент
<p>ПР11. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.</p> <p>ПР12. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p> <p>ПР15. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.</p> <p>ПР16. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.</p> <p>ПР18. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p> <p>ПР21. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.</p>

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль I. Класична історія філософії.

Тема 1. Світогляд, специфіка філософського світогляду

Світогляд як форма самовизначення людини і як духовно-практичний спосіб освоєння світу. Основні структурні елементи світогляду, його типологія. Історичні світоглядні системи: космоцентрична, теоцентрична, антропоцентрична. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науковий, філософський. Співвідношення філософії і світогляду. Роль та значення філософії в процесі самопізнання.

Предмет філософії та коло філософських роздумів. Структура філософського знання. Основні типи філософського знання. Філософія як складова частина духовної культури. Співвідношення філософії, науки та релігії. Основні функції філософії. Специфіка філософського осягнення дійсності. „Західна” і „східна” парадигми філософствування.

Тема 2. Антична філософія та онтологія

Натурфілософія, як шлях від міфу до логосу. Мілетська школа. Геракліт. Математик Піфагор. Демокріт. Сократ. Платон – теорія ідей. Міф про печеру. Аристотель – узагальнив всі наукові знання своєї епохи.

Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії

Поняття середньовічної філософії, її місце та роль в історії західної культури. Проблема співвідношення розуму та віри, філософії і релігії в середньовічній культурі. Патристика та філософія Августина Блаженного. Реалісти XII ст. – поняття добра, істини, справедливості. Позиція номіналізму. Дунс Скотт – відновлення зв'язку між матерією і духом. Середньовічний світогляд - Тома Аквінський.

Тема 4. Новий час і філософії науки.

Відродження – історичний процес ідейного і культурного розвитку. Антропоцентризм. Гуманізм. Антропологізм. Вчення Коперніка. Вчений Джордано Бруно. Ідея матеріальної субстанції – Галілео Галілей. Утопічні проекти ренесансу (Т.Мор, Т.Компанела).

Прогресивні напрямки філософії у Західній Європі. Експериментально-математичне природознавство. Засновник емпіризму – англійський філософ Френсіс Бекон. Індукція – форма висновку. Джон Локк та його вчення про пізнання. Позиція дуалізму у творах Рене Декарта.

Критична філософія Канта. Основні властивості пізнання. Простір – апіорна форма зовнішнього світу. Філософія Гегеля. Поняття абсолютної ідеї. Діалектичні принципи. Історичний матеріалізм К.Маркса.

Модуль II. Актуальні проблеми сучасності

Тема 5. Некласична філософія

Перегляд класичного філософствування. Ірраціоналізм А.Шопенгауера, «філософія життя» (Ф.Ніцше, А.Бергсон) і формування нової філософської парадигми. Філософські проблеми психоаналізу, концепція безсвідомого З.Фрейда та К.Юнга.

Екзистенціалізм, основна проблематика. С.К'еркегор про три рівні самопізнання людини (естетичний, етичний, релігійний). Філософія абсурду А.Камю. Вчення про свободу і особистість Ж.-П. Сартра. Філософія історії К.Ясперса.

Філософія мови та комунікації, лінгвістичний поворот та філософія постмодернізму. Світ як текст, ризома, лабіринт (Ж.Дерріда, Ліотар, У.Еко, Ж.Дельозта ін.). Деконструкція світоглядних канонів та освоєння хаосу. Культура симуляції і симулякрів (Ж.Бодрійяр), смерті суб'єкта (М.Фуко).

Тема 6. Філософія особистості та суспільства.

Проблема людського начала. Біологічне і соціальне в людині. Філософська проблема

взаємовідношення душі і тіла людини. Тенденції до перетворення праці в гру. Орієнтація на тілесність сучасної цивілізації.

Особистість в її історичного розвитку. Суспільна позиція особи, її соціальна роль і взаємодія з соціальною нормою. Історичні типи взаємовідносин особи і суспільства. Відчуження людини в сучасному суспільстві. Проблеми гуманізму. Гуманізм античний, гуманізм ренесансний, гуманізм сучасний. Історичні виміри людського буття. Людина як суб'єкт історичного процесу Міфологічна і релігійна історична свідомість. Постісторичний етап суспільства.

Тема 7. Філософія техніки і господарства

Техніка як фактор розвитку сучасної цивілізації. Еволюція взаємовідносин між наукою і технікою. Техніка як самостійна реальність, як третя природа.

Концепції технологічного детермінізму. Біосферні критерії розвитку цивілізації. Техніка і природа. Екотехнологія. Філософія комп'ютерної революції. Нове інформаційне середовище і проблема людських комунікацій.

Основні економічні характеристики постіндустріального суспільства. Віртуалізація суспільства – радикальна трансформація способу існування Західної цивілізації.

Модернізація виробництва спрямована на економічну симуляцію речей та починає домінувати над власне річчю і її реальними споживчими властивостями. Віртуалізація товарно-грошових відносин.

Тема 8. Філософська думка в Україні.

Особливості типу української філософської парадигми. Міфоепічний світогляд праукраїнського етносу (IX-XI ст.). Г.Сковорода – родоначальник української класичної філософії. Українське Просвітництво. Академічна філософія в Україні XIX ст. Український романтизм (Гоголь, Костомаров, Шевченко, Куліш, Юркевич). Київська екзистенційна філософія XX ст. (Бердяєв, Шестов, Зеньківський). Філософські ідеї в Україні в кінці XIX – на початку XX ст.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва модуля , теми	Обсяг годин	Назва теми семінарського заняття	Обсяг годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Обсяг годин
Модуль I. Класична історія філософії.					
Тема 1. Світогляд. Особливості філософського світогляду 1. Що вивчає філософія. Основне питання філософії. 2. Світоглядна картина світу. 3. Проблемність наукового світогляду. Специфіка філософського знання.	2	Тема 1. Світогляд. Особливості філософського світогляду 1. Що вивчає філософія. Основне питання філософії. 2. Співвідношення світогляду і філософії. 3. Світогляд та його роль в житті людини. 4. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науковий. Їх взаємообумовленість та відмінність.	4	Теми рефератів. 1. Філософія і релігія. 2. Особливості філософського світогляду 3. Міф та його функції в житті сучасної людини.	6
Тема 2. Антична філософія та онтологія Передумови виникнення та загальна характеристика грецької філософії. 1. Докласичний період античної філософії. 2. Антропологічний поворот Сократа. 3. Класичний період. Теорія ідей Платона та форма Аристотеля.	2	Тема 2. Антична філософія та онтологія 1. Антропологічний поворот Сократа „Пізнай самого себе”. 2. Теорія ідей Платона та Міф про печеру. 3. Аристотель та його вчення про форму. 4. Розуміння понять: матерія та ідея.	2	Теми рефератів. 1. Формування античної філософії від міфу до логосу. 2. Трактатування діалектики у філософії стародавньої Греції.	6
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії 1. Характерні риси середньовічного світогляду та умови їх формування. Теоцентризм. 2. Філософія патристики та генезис схоластики. 3. Перехідний характер філософії Відродження	2	Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії 1. Релігійний характер філософії середньовіччя. 2. Вчення Августина Блаженного про людину. 3. Схоластика. Полеміка реалізму і номіналізму у Середні віки 4. Перехідний характер філософії Відродження	2	Теми рефератів. 1. Містицизм середньовічної філософії. 2. Доведення буття Бога Т.Аквінським	6

<p>Тема 4. Новий час і філософія науки. 1. Основні риси й передумови формування філософії Нового часу. 2. Проблеми пізнання: емпіризм та раціоналізм філософії Нового часу. 3. Теорія механіки (Г. Галілей, І. Ньютон). 4. Проблеми німецької класичної філософії.</p>	<p>Тема 4. Новий час і філософія науки. 1. Основні риси і передумови формування філ. Нового часу. 2. Натурфілософія М.Кузанського, Дж. Бруно, Г.Галілея. 3. Емпіричний та реалістичний напрямок філософії Нового часу. 4. Німецька класична філософія.</p>	<p>Теми рефератів. 1. Просвітницький ідеал людини. 2. Зміст та значення категоричного імператив у І.Канта. 3. Вчення К.Маркса про суспільно-ек-ну формацію.</p>	<p>6</p>
<p>Модуль II. Актуальні проблеми сучасності.</p>			
<p>Тема 5. Некласична філософія 1. Особливості неklasичної філософії 2. Філософські проблеми психоаналізу. (З.Фрейд, К.Юнг) Філософія життя Ф.Ніцше 3. Екзистенціалізм</p>	<p>Тема 5. Некласична філософія 1. Теорія підсвідомого у З.Фрейда 2. Ідеї архетипів К.Юнга та їх філософське значення 3. Нігілізм як етичний принцип Ф.Ніцше.</p>	<p>Теми рефератів. 1. Дослідження проблем безсвідомого в історії філософії. 2. Творчість М.В.Гоголя крізь призму психоаналізу.</p>	<p>8</p>
<p>Тема 6. Філософія особистості та суспільства. 1. Проблема походження людини. 2. Співвідношення понять людина, індивід, особ-ть. 3. Поняття “духовне життя суспільства”, “культура”. 4. Сенс історії. Свобода і необхідність</p>	<p>Тема 6. Філософія особистості та суспільства. 1. Концепції походження людини. 2. Біологічне і соціальне в людині, духовне і тілесне. 3. Суспільна свідомість: поняття, структура. Аналіз основних структурних елементів.</p>	<p>Теми рефератів 1. Духовне життя суспільства його структура. 2. Співвідношення біологічного і соціального у походженні свідомості.</p>	<p>8</p>
<p>Тема 7. Філософія техніки і господарства 1. Техніка як фактор розвитку сучасної цивілізації 2. Економічні характеристики постіндустріального суспільства. 3. Віртуалізація базових елементів економіки. 4. Економічна симуляція речей та послуг.</p>	<p>Тема 7. Філософія техніки і господарства 1. Техніка в контексті глобальних проблем 2. Економічні характеристики постіндустріального сусп-ва. 3. Економічна симуляція речей та послуг.</p>	<p>Теми рефератів 1. Теорія інформаційного суспільства. 2. Ідея кінця історії (Ф.Фукуяма). Техніка і природа.</p>	<p>8</p>
<p>Тема 8. Філософська думка в Україні 1. Українська філософія як проблема. Філософські шукання доби Київської Русі. 2. Філософські ідеї Г.Сковороди. 3. Філософія серця П.Юркевича</p>	<p>Тема 8. Філософська думка в Україні. 1. Філософські ідеї Г.Сковороди. 2. Філософія серця П.Юркевича. 3. М.Гоголь та його місце в історії філософської культури</p>	<p>Теми рефератів. 1. Гоголь в історії вітчизняної філософської культури. 2. Філософська концепція Вернадського.</p>	<p>6</p>

4. Філософія української національної ідеї. Т. Шевченко		України.		
	16		20	54

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Назва модулю, теми	Вид навчальної роботи						Кількість балів
	відвідування занять	захист домашнього завдання	обговорення матеріалу занять	виконання навчальних завдань	завдання самостійної роботи	тестування	
<i>Модуль I. Класична історія філософії.</i>							
Тема 1. Світогляд. Особливості філософського світогляду	2	2	1	2	2	1	10
Тема 2. Антична філософія та онтологія	2	2	1	2	2	1	10
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії	2	2	1	2	2	1	10
Тема 4. Новий час і філософія науки.	2	2	1	2	2	1	10
Поточний контроль							10
<i>Модуль II. Актуальні проблеми сучасності.</i>							
Тема 5. Некласична філософія	1	2	1	2	2	1	10
Тема 6. Філософія особистості та суспільства.	2	2	1	2	2	1	10
Тема 7. Філософія техніки і господарства	2	2	1	2	2	1	10
Тема 8. Філософська думка в Україні	2	2	1	2	2	1	10
Поточний контроль							10
Підсумковий контроль	Залік (ПМК)						
Разом							100

Таблиця 5. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Філософія»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 6. Інформаційні джерела

1. Перелік інформаційних джерел

Основна література:

Додаткова література:

1. Аристотель. Сочинения: В 4-х томах / Перевод с лат. – М.: Мысль, 1983. – Т. 4. – 830 с.
2. Августин Блаженный. Исповедь. – М.: Гендальф, 1992. – 324 с.
3. Бердяев Н. А. Философия свободного духа: сборник / Н. А. Бердяев. – Москва: Республика, 1994. – 480 с.
4. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. – К.: Основи, 1994. – 269 с.
5. Гете. Фауст. Пер. з німецької М. Лукаша. К., Держлітвидав УРСР, 1955.– 499 с.
6. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. — М.: Искусство, 1972. — 318 с.; 2-е изд., испр. и доп. — М.: Искусство, 1984. — 350 с.
7. Данте А. Божественная комедия. — М.: Academia; С- Пб.: Из-во СпбГУ, 2020 - 656с.
8. Утопический роман XVI-XVII веков: Томас Мор. Утопия /пер. с лат. А.Малеина и Ф.Петровского;/ Кампанелла. Город солнца /пер. с лат. Ф.Петровского;/ Бекон Френсис. Новая Атлантида /пер. с англ. З.Александровой;/ Сирано де Бержерак. Государства Луны /пер.с фр. Е.Гунста;/ Дени Верас. История севарамбов /пер.с фр. Е.Дмитриевой/. – М., 1971.– 767 с.
9. Камю А. Миф о Сизифе. Эссе об абсурде // Бунтующий человек. — М.: Политиздат, 1990. – 415с.
10. Кьеркегор С. Страх и трепет / С. Кьеркегор. – М., 1993. – 316с.
11. Лосев А. Ф. Платон. Аристотель / А. Ф. Лосев. – М.: Молодая гвардия, серия ЖЗЛ, 1993.– 383 с.
12. Лосский Н.О. История русской философии / Н.О. Лосский. – М.: Советский писатель, 1991. – 480 с
13. Мак'явеллі Н. Флорентійські хроніки. Державець / Пер. з іт. Анатоль Перепада. – Харків: Фоліо, 2007. – 511 с.
14. Маркс К. Економічно-філософські рукописи 1844 года // К.Маркс і Ф.Енгельс. Твори / Переклад з другого рос. видання. – К.: Політвидав України, 1980. – Т. 42. – С. 39-159.
15. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади / Пер. з нім. – К.: Основи – Дніпро, 1993. – 415 с.
16. Платон. Федр / Платон. Діалоги; /пер. з давньогр. Й. Кобіва / – К.: Основи, 1999. – С. 293-339.
17. Поппер К. Открытое общество и его враги: В 2-х т. / К. Поппер. – М., 1992.
18. Сартр Ж.-П. Экзистенциализм – это гуманизм // Тошнота. – М., 1994. или // Сумерки богов. – М., 1989. – С. 319-344.
19. Усанов І.В. Система і мережа: зміна технологій управління / І.В. Усанов // Філософські обрії. – К. – Полтава, 2017. – №38. – С. 61-70.
20. Усанов І.В., Усанова Л.А. Форми людяності мережевого суспільства / І.В. Усанов, Л.А. Усанова // Філософські обрії. – 2019. – Вип. 42. – С.126 - 129.
21. Усанов І.В., Усанова Л.А. Маніпулятивні технології сучасного культурного простору // Матеріали міжнародної наукової конференції «Актуальні проблеми сучасного культурно – освітнього простору». Полтава, листопад 2019. – Полтава: ПНПУ. – 2019. – С.63-67
22. Усанов І.В. Вино как средство трезвости // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку харчових виробництв, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу. Полтава, 20-21 листопада 2019. С. 109-112.
23. Фрейд З. Вступ до психоаналізу. – пер. з нім. Петра Таращука, – К.: Основи, 1998. – 709 с.
24. Фромм Е. Мати чи бути? / Пер. з нім. О.Михайлова та А.Буряк. – Київ: «Український письменник», 2010. – 222 с.
25. Архетипи і колективне несвідоме. – Львів: Астролябія, 2019. – 588 с.

Інтернет-ресурси:

26. Філософія: електронна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.nplu.org>
27. Курс лекцій з філософії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tspu.edu.ua/subjects/87/Filosofiya/lekcii.htm>
28. Постмодернізм. Енциклопедія // Сост. Грицанов А.А, Можейко М.А. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.infofolib.info/philos/postmod/index.html>
29. Тарасенко В. Познание как фрактальное блуждание в мире [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.synergetic.ru/fractal/poznanie-kak-fraktalnoe-bluzhdanie-v-mire.html>
30. Вариации на темы Маршалла Маклуэна, Тимоти Лири и Бенуа Мандельброта: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zhurnal.ru/nerogoda/variatsii.htm>
31. Бодрийар Ж. Америка (эссе) / Amérique (1986, рус. перевод 2000 г.), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.e-reading.club/bookreader.php/104536/Bodriiuyar_-_Amerika.html
32. Бибахин В.В. Собственность. Философия своего [Електронний ресурс] / В.В. Бибахин. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/1399724/>

Розділ 7. Програмне забезпечення

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.
2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів – відсутнє.
3. Філософія: Дистанційний курс з дисципліни для студентів усіх напрямів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://el.puet.edu.ua/node>